

**СЕКЦІЯ 5. ІНТЕГРАЦІЙНА МОДЕЛЬ ВЗАЄМОДІЇ ОСВІТИ,
НАУКИ І ВИРОБНИЦТВА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ
ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ**

УДК 94(477) 19

DOI 10.31521/978-617-7149-78-0-97

**ЛЕГЕНДИ МИКОЛАЇВЩИНИ ЯК ІСТОРИЧНЕ ДЖЕРЕЛО
ДОСЛІДЖЕННЯ ПІВДНЯ УКРАЇНИ**

Березовська Т.В., канд. іст. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет
e-mail: berezovskatetyana58@gmail.com

Анотація. Досліджуються легенди Миколаївщини як історичне джерело по вивченню Півдня України.

Ключові слова: легенди, золоте судно, золота карета, історичне джерело, катакомби.

Минуле Миколаївщини є складовою національної культури України. Історична пам'ять накопичується та зберігається в багатьох легендах та народних переказах, що є історичним джерелом дослідження певного регіону. Саме вони дозволяють зануритися у події сивої давнини, осмислити суперечливі, іноді драматичні події, відчутти злети і нищівні поразки історичних постатей.

Безумовно, легенди як історичні джерела виступають як свідчення, відображення образів минулого. Адже виникають легенди не з повітря, а мають під собою певне історичне підґрунтя, приймати їх на віру чи розглядати критично, це вибір кожного, хто отримує інформацію про ту чи іншу подію, обгорнуту в народні перекази. Завдання професійного історика дотримуватися принципу об'єктивності, який зобов'язує розглядати історичні події у всій їхній суперечливості та неоднозначності [1, с. 44].

Легенди Миколаївщини тісно пов'язані з добою козацтва та часовим виміром заселення Південної України. Вони носять як побутовий, так і історичний характер. Сьогодні їх значення відійшло на другий план. Але, коли Україна вийде з перемогою з війни і буде створена практично наново, зросте інтерес до країни в світі, почне активно розвиватися туризм, а з ним заграють новими фарбами легенди Миколаївщини.

Але вже сьогодні, вивчаючи курс «Історія України», здобувачі вищої освіти дізнаються і про історію свого регіону. І це не лише соціоекономічна історія, але й духовна, сповнена легенд та переказів. Адже історія всіх країн і народів свідчить про те, що міцність кожної нації, її існування ґрунтуються на патріотизмі, духовності, на любові її народу до своєї історії та культури. Звернемося до кількох легенд нашого краю.

На Миколаївщині дуже розповсюджена легенда про затонуле золоте судно. Селяни охоче розповідають, що саме близ їхнього села потонув вітрильник, навантажений золотом. Мова йде про села, розташовані по берегах річки Південний Буг. Народний розголос переконливо доводить, що селяни знаходили золоті монети на березі, а деякі ниряльники витягали з під замулених шарів ілу золоті кубки. Звичайно, простежити будь яку конкретику в цих оповідях неможливо. Так само, як неможливо визначитися з місцем, де саме золоте судно потонуло.

Разом з тим оповіді про корабель, навантажений скарбами не такі вже безпідставні. В добу середньовіччя та і в нову добу також Південний Буг був повноводною річкою, по якій проходили цілі каравани суден, навантажених східними товарами. Ці товари переправлялися з Криму спочатку до Великого князівства Литовського, а невдовзі до Речі Посполитої. З Криму товари доставляли спочатку до Очакова, потім до Вітовки (сьогодні частина міста Миколаєва), а вже звідси Південним Бугом до Первомайська.

Був і зворотній зв'язок. З Речі Посполитої річковим шляхом просувалися кораблі з посольськими дарами в бік Кримського ханства. Перемовини з Туреччиною були звичайною справою і, за звичаєм тих часів, супроводжувалися щедрими дарами. Можна припустити, що і козацькі чайки, навантажені трофеями, могли потрапити під турецький обстріл та затонути. Тож, уявити судно зі скарбами на дні річки цілком реально. Так і лежать під товстим пластом мулу золоті скарби, подразнюючи уяву людей.

Інша легенда пов'язана з золотою каретою або золотим візком. Існує в народі переконання, що ця золота карета закопана в одному з підземних лабіринтів під містом Миколаєвом. На перший погляд абсолютно безглузде ствердження. Миколаїв перші сімдесят років свого існування був закритим військовим гарнізоном [2, с.154]. Звичайно, позолочена карета Катерини II, яка відвідала наші краї наприкінці XVIIIст., залишила свій слід в історичній пам'яті народу. Проте здоровий глузд суперечить потраплянню золотої карети під землю, навіть якщо її вкрали і заховали. Та і як можна було вкрати карету імператриці, на якій вона пересувалася, оточена почетом і охороною. Разом з тим ще сто років тому миколаївці активно розшукували в катакомбах золоту карету. Але знаходили золоті скарби. І це не вигадка. В буремні часи громадянської війни заможні городяни ховали свої золоті накопичення в миколаївських катакомбах. Один з таких скарбів був знайдений при здійсненні риття котловану під головну пошту на Центральній площі Миколаєва. Зараз цей скарб зберігається в Миколаєвському обласному краєзнавчому музеї.

На Миколаївщині існує багато легенд про русалок-потопленець, привидів, рибальських оповідок. Але такі легенди притаманні всім регіонам України. А от розповіді про золоте судно та золоту карету-це суто миколаївські легенди, які занурюють нас в сиву давнину і є безумовним джерелом по дослідженню історії нашого краю.

Список використаних джерел:

1. Дашкевич Я. Майстерня історика. Джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни/ Ярослав Дашкевич. Львів: Літературна агенція «Піраміда», 2011. 792 с.
2. Історія рідного краю. Миколаївщина. Навчальний посібник. Миколаїв: «Іліон», 2015. 625с.

Annotation. The legends of the Mykolaiv region as a historical source for the study of the South of Ukraine are investigated.

Keywords: legends, golden ship, golden carriage, historical source, catacombs.

УДК 332.1:005.412:316.01-047.37

DOI 10.31521/978-617-7149-78-0-98

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ ПРІОРИТЕТІВ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Біліченко О.С., канд. екон. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет
e-mail: bilichenko77@ukr.net

Анотація. У науковій роботі розглянуто специфіку проведення соціологічних досліджень, наведено приклад успішної розробки стратегій розвитку територіальною громадою із використанням емпіричного матеріалу. Особливу увагу приділено проблемам ефективного функціонування територіальних громад у сучасних умовах.

Ключові слова: соціологічне дослідження, територіальна громада, стратегія розвитку, опитування, сталий розвиток, адміністративно-територіальна одиниця, територіально об'єднана сукупність.

В умовах посилення впливу органів виконавчої влади на функціонування адміністративно-територіальної одиниці, підвищенні ролі керівників суб'єкту місцевого самоврядування у розробці ефективних стратегій, програм, планів, проєктів розвитку сільських територій, особливого значення, при визначенні пріоритетів розвитку територіальних громад, набуває використання соціологічних досліджень. Китайський філософ Лао-цзи говорив: «Коли вождь, який заслуговує звання найкращого, завершує свою роботу, люди говорять: «Ми все зробили самі». У тому ж випадку, коли за результатами звіту громада дає негативну оцінку діям виборного органу, у всіх прорахунках, як правило, визнається винним лише керівник.

Адміністративно-територіальна реформа в Україні, яка проводилася з 2015 по 2020 роки, внесла зміни у кількість, склад і повноваження територіальних об'єднань. Наразі, наприклад, у Миколаївській області налічується 9 міських, 14 селищних і 29 сільських громад. Кожна з територіальних громад прагне ефективно використовувати наявний природний, трудовий, науковий, технічний, технологічний, інформаційний потенціал для